

Els models d'èxit no buiden regions

Les comunitats on més ha crescut el PIB en els últims 45 anys també són les més despoblades

Opinió

JORDI ANGUSTO
ECONOMISTA

La setmana passada aquest diari es feia ressò d'un estudi de la Cambra de Comerç d'Espanya i el Col·legi General d'Economistes que destaca el fet que les regions amb un PIB per càpita més baix el 1975 han sigut les que més l'han augmentat durant els 45 anys següents. No deien, però, que aquestes regions també són les que més població i més pes econòmic han perdut.

A tall d'exemple, les tres regions amb més creixement del PIB per càpita –Extremadura, Galícia i Castella i Lleó– han vist reduïda la seva població en nombre absolut durant aquest període, mentre que en el conjunt de l'Estat ha crescut prop d'un 30%. I les que menys han vist créixer el PIB per càpita, que són les Balears i les Canàries, han augmentat la seva població un 70% i un 90%, respectivament.

El que en essència celebren les entitats esmentades amb el seu estudi és, doncs, l'Espanya buidada. Una celebració que, per molt paradoxal que sigui, els serveix per defensar que l'estat de les autonomies ha sigut un èxit, i el seu model de finançament, també. Anem a pams. Obligar a emigrar aquells que altrament serien a l'atur augmenta el PIB per càpita de les seves regions d'origen. Això fa disminuir el denominador sense alterar el numerador i alhora refrena l'augment de PIB per càpita de les regions de destí. Fins i tot pot disminuir si la població augmenta més que l'ocupació i/o si aquesta ocupació té lloc amb feines de menys valor afegit. Més que un èxit, l'augment del PIB per càpita de les primeres regions és, doncs, el cant del cigne.

I, atès que aquestes mateixes regions despoblades han estat les que més han rebut transferències fiscals inter-regionals –que no han servit per aturar el seu oàs–, també se certifica el fracàs d'aquest model de finançament. Al capdavant, rebre més diners dels que generes pot suposar una pèr-

Comunitats més poblades, com Catalunya, no han guanyat tant pes econòmic. A la imatge, la Rambla de Barcelona. PERE VIRGILI

Desequilibri
Rebre més diners dels que generes pot afectar la productivitat a la llarga

dua de competitivitat si no serveixen per impulsar el desenvolupament; és a dir, si impulsen la demanda interna i no la capacitat productiva.

Recordem-ho: els països de la UE que el 2012 van haver de ser rescatats van ser també els que havien rebut més diners del fons de cohesió, i no els havien emprat pas per millorar la seva competitivitat.

Model de finançament caduc

Òbviamment, tot això no se'n escapa als responsables de l'estudi esmentat, que sens dubte el fan al servei dels seus interessos: defensar el model de finançament autonòmic actual, per quan se'n faci una revisió que ja fa anys que s'hauria d'haver impulsat. Perquè el model vigent té beneficiaris que no el voldrien canviar en cap cas: tots aquells a qui convé l'hegemonia de Madrid, que és la comunitat receptora del capital i el talent de l'Espanya buidada i, alhora, de la màxima inversió estatal.

Però, si només convé a una comunitat, per què ho consenten les altres 16? Doncs unes quantes consenten contentes el seu empobriment progressiu a canvi de rebre transferències fiscals i unes altres fa temps que van independitzar els seus comptes. Només queda una minoria, precisament els Països Catalans, obligats a pagar la festa o ser acusats d'insolidaris.

Un equilibri diabòlic que fa inamovible un model que aconsegueix just el contrari del que en teoria persegueix: augmentar la disparitat regional, en comptes de reduir-la. Pitjor encara, un sistema que empobreix totes les regions menys la que el gestiona. A les regions receptores, les empobreix alimentant la manca de competitivitat que les va encongint, i a les donants, drenant uns recursos que haurien de finançar un millor estat del benestar i més prosperitat.

Hi hauria alternativa? Econòmicament, sens dubte; políticament,

no ho sembla. N'hi hauria prou amb un sistema que, en comptes de fonamentar-se en una falsa solidaritat que no convé ni als receptors, tinguis com a veritable objectiu la reducció de disparitats i establis les mesures necessàries per assolir-la.

El que avui pretenen els fons europeus Next Generation EU, i que esperem que passi, i el que en el passat va pretendre i va aconseguir el Pla Marshall: que fos beneficiós tant per als donants com per als receptors, gràcies a una millora en el desenvolupament d'aquests últims.

Si algú a Espanya està interessat en parlar-ne, Catalunya de ben segur que ho faria fins a esdevenir independent. Al capdavant, la convergència regional és un objectiu al qual la UE destina un terç del seu pressupost, i en què la discussió és sobre instruments i mesures que la facin possible. Però Espanya no està interessada en parlar de res que suposi canviar, per molt que sigui a millor. —